

Opgavenboekje

Examennummer

Naam

Voor dit examen zijn maximaal 90 punten te behalen; het examen bestaat uit 52 vragen. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Aanwijzingen voor de kandidaat:

1 Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

2 Voordat de cd wordt gestart, krijg je tien minuten de tijd om het opgavenboekje in te zien.

3 De vragen moet je in het opgavenboekje beantwoorden.

4 Van de tien minuten beantwoordingstijd bij vraag 27, zijn de laatste vijf minuten bedoeld als pauze.

5 Antwoorden moeten met inkt zijn geschreven.

Aanwijzingen voor de surveillant:

1 Er zijn twee cd's. Tien minuten na het begin van het examen moet worden gestart met cd 1-track 1.

2 Gebruik voor het stilzetten van de cd de pauzetoets.

3 De cd moet worden stilgezet bij vraag 9 (vijf minuten); daarna wordt verder gegaan met cd 1-track 8.

4 De cd moet worden stilgezet bij de vragen 21 t/m 25 (vijf minuten); daarna wordt verder gegaan met cd 1-track 20.

5 Idem bij vraag 27 (tien minuten); daarna wordt verder gegaan met cd 2-track 1.

6 Idem bij vraag 36 (vijf minuten); daarna wordt verder gegaan met cd 2-track 9.

P. Hellendaal – Concerto 1, 1e deel

cd1-track 2

De vragen 1 t/m 9 gaan over een Overture uit een orkestwerk van Pieter Hellendaal (1721–1799). Deze Overture bestaat (globaal) uit twee gedeeltes.

Je hoort twee keer het begin van het eerste gedeelte.

In dit fragment komen veel verschillende ritmes voor. Eén van de volgende ritmes is karakteristiek voor het hele fragment.

1p **1** ■ Welk ritme is dat? (Omcirkel het juiste alternatief.)

A

B

C

D

cd1-track 3

Het tweede gedeelte is fugatisch. De eerste thema-inzet, gespeeld door de eerste violen, is onvolledig afgedrukt.

Allegro

3p **2** □ Noteer het ontbrekende ritme en plaats tevens voor één noot een voorteken.
Je hoort het fragment vier keer.

cd1-track 4

De eerste thema-inzet en het vervolg erop is afgedrukt.

1p **3** □ Geef in het notenvoorbeeld met een pijl precies aan waar de tweede partij inzet.
Je hoort het fragment vier keer.

cd1-track 5

Je hoort de eerste drie thema-inzetten. Tussen de tweede en derde thema-inzet wordt een divertimento (tussenspel) van 1½ maat gespeeld. Dit divertimento is gebaseerd op een drietonig motief uit het thema.

1p **4** □ Geef in het notenvoorbeeld van vraag 3 met een haak aan welk drietonig motief dat is.
Je hoort het fragment drie keer.

De vragen 5 t/m 8 gaan over het afgedrukte partituurfragment uit de doorwerking.

In dit fragment is voortdurend sprake van imitatie tussen steeds twee partijen.

3p **5** Geef nauwkeurig aan tussen welke partijen imitatie plaatsvindt met *dezelfde ritmische-melodische motieven*. Laat hierbij de hoogte van de imitatie buiten beschouwing. Er zijn drie combinaties.

2p **6** Geef voor elk van de drie combinaties aan wat het (toonhoogte)interval is tussen de inzetten.

1 partijen: ..... interval: .....

2 partijen: ..... interval: .....

3 partijen: ..... interval: .....

1p **7** Geef de technische term voor de verhouding van het ritme van balk 2 ten opzichte van balk 1.

.....

Dit fragment begint en eindigt in dezelfde toonsoort.

1p **8** Welke toonsoort is dat?

Na enige leestijd hoor je het fragment twee keer.

.....

Je hoort het hele werk één keer. Daarna wordt de cd vijf minuten stilgezet.

Dit is een compositie uit de Barok.

3p **9**

Geef hiervoor drie argumenten.

1 .....

2 .....

3 .....

F. Schubert – Symfonie nr. 8, 1e deel

De vragen 10 t/m 27 gaan over een deel uit de achtste symfonie van Franz Schubert (1797–1828). Dit deel staat in de hoofdvorm.

inleiding

1p **10**

De inleiding is afgedrukt. *Je hoort deze twee keer.*

Geef de technische term voor de toegepaste articulatie.

.....

Van de maten 1 tot 12 van het eerste thema zijn vier partijen afgedrukt.

Thema 1

- 1p **11** De partijen van de hobo en de klarinet klinken unisono.
 Speelt hier een A-, Bes- of Es-klarinet? Motiveer je antwoord.
Je hoort het fragment één keer.

Je hoort dit fragment nog twee keer. De niet afgedrukte, lage(re) strijkerspartijen spelen in iedere maat hetzelfde ritme.

- 2p **12** Noteer één maat van dit ritme.

Je hoort het hele eerste thema twee keer. Dit fragment bestaat uit drie zinnen van respectievelijk 9, 9 en 8 maten.

- 1p **13** ■ Welk alternatief geeft de vorm van dit fragment het beste weer? (Omcirkel het juiste alternatief.)

	zin 1	zin 2	zin 3
A	aa	ab	ac
B	ab	ab	cd
C	ab	ac	cd
D	ab	cd	de

cd1-track 12

Je hoort het zojuist beluisterde fragment nog twee keer.

De derde zin leidt meer tot een climax dan de twee voorafgaande zinnen.

2p **14** Geef hiervoor twee redenen.

1 .....

2 .....

cd1-track 13

Je hoort het tweede thema één keer.

1p **15** Geef de technische term voor het ritmisch verschijnsel dat veelvuldig in de begeleidende (blazers)partijen optreedt.

.....

cd1-track 14

Van een fragment van het tweede thema is de contrabaspartij en een gedeelte van de 1e vioolpartij afgedrukt.

thema 2

1e viool

contrabas

3p **16** Noteer de ontbrekende noten van deze vioolpartij (toonhoogte en ritme).
Je hoort het fragment vijf keer.

cd1-track 15

De inleiding van dit symfoniedeel is nogmaals afgedrukt.

inleiding

1e viool

Na een korte leestijd hoor je achtereenvolgens één keer de inleiding en één keer het bij vraag 16 afgedrukte themagedeelte.

1p **17** Geef de technische term voor de relatie tussen de toonsoort van de inleiding en die van het tweede thema.

.....

cd1-track 16

Je hoort een wat langer gedeelte van het tweede thema twee keer.

1p **18** Geef in het notenvoorbeeld van vraag 16 met een haak aan op welk gedeelte van de 1e vioolpartij de cellopartij is gebaseerd.

Van het volgende fragment is het ritme afgedrukt.

De omcirkelde noten worden met een accent gespeeld.

- 1p **19** Geef de Italiaanse term voor een dergelijk dynamisch accent. Laat de termen forte en fortissimo buiten beschouwing.
Je hoort het fragment één keer.

.....

In het volgende fragment wordt de 1e viool door verschillende instrumenten geïmiteerd. De inzetten van de 1e viool en van de imitaties zijn schematisch weergegeven.

1e viool

altviool

- 3p **20** Welke instrumenten imiteren de 1e viool bij de cijfers 2 t/m 5?
Je hoort het fragment vier keer.

1 viool

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

6 altviool

Je hoort een deel van de doorwerking. De eerste 16 maten van de partituur zijn afgedrukt.

The image shows a musical score for 16 measures. The instruments listed are Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), Bassoon (Fif.), Cor, Trumpet (Tr.), Trombone (Trb.), Timp., Violin I (Vi. I), Violin II (Vi. II), Viola (Vla.), Violoncello (Vlc.), and Contrabass (Cb.). The score includes various dynamics such as *ff*, *p*, and *pp*, and articulation marks like accents and slurs. The measures are numbered 1 through 16 at the top.

1p **21** Welke maten van de afgedrukte partituur worden in het fragment sequensachtig toegepast?
Na enige leestijd hoor je het fragment twee keer. Daarna wordt de cd vijf minuten stilgezet.
Beantwoord in die tijd ook de vragen 22 t/m 25.

.....

1p **22** Wat wordt bedoeld met de notatie van de strijkerspartijen in de maten 1 t/m 4?

.....

2p **23** Schrijf de maten 5 t/m 8 van de altviool over in de G-sleutel met de 8va bassa aanduiding.

A musical staff for Viola in G-clef (one sharp). Below the staff is the marking "8va bassa". The staff is empty for the student to write the notes for measures 5 through 8.

2p **24** Geef de notennamen van het akkoord dat in maat 8 wordt gespeeld. ....

Wat voor soort akkoord is dit? (Geef de volledige benaming.) .....

1p **25** Welk interval klinkt er in maat 1 tussen fagot 1 en fagot 2? (Geef de volledige benaming.)

.....

cd1-track 20

Je hoort de eerste twee zinnen van thema 1 uit de expositie, daarna de eerste twee zinnen van thema 1 uit de reprise, en dit twee keer. Let daarbij uitsluitend op de tweede zin van de fragmenten.

2p **26** Noem twee verschillen. Ga bij je antwoord uit van het reprisefragment.

1 .....

2 .....

cd1-track 21

Je hoort een wat langer fragment één keer. Daarna wordt de cd tien minuten stilgezet. Dit is een werk uit de Romantiek (en niet uit de Barok).

3p **27** Geef voor deze bewering drie argumenten.

1 .....

2 .....

3 .....

A. Schönberg – Pierrot Lunaire, Mondestrunken

cd2-track 1

De vragen 28 t/m 36 gaan over Mondestrunken uit Pierrot Lunaire (1912) van Arnold Schönberg (1874–1951).

Pierrot Lunaire is gebaseerd op (in het Duits vertaalde) gedichten van Albert Giraud en gecomponeerd voor stem en kleine instrumentale bezetting.

Ter oriëntatie hoor je eerst het hele stuk. De tekst en de vertaling zijn afgedrukt.

Den Wein, den man mit Augen trinkt,
Giesst Nachts der Mond in Wogen nieder,

Und eine Springflut überschwemmt
Den stillen Horizont.

Gelüste, schauerlich und süß,
Durchschwimmen ohne Zahl die Fluten!
Den Wein, den man mit Augen trinkt,
Giesst Nachts der Mond in Wogen nieder.

Der Dichter, den die Andacht treibt,
Berauscht sich an dem heiligen Tranke,
Gen Himmel wendet er verzückt
Das Haupt und taumelnd saugt und schlürft er
Den Wein, den man mit Augen trinkt.

De wijn, die men met ogen drinkt
Giet de maan 's nachts in golven
omlaag,

En een springvloed overstroomt
De stille horizon.

Verlangens, huiveringwekkend en zoet,
Doorzwemmen zonder tal de wateren!
De wijn die men met ogen drinkt,
Giet de maan 's nachts in golven
omlaag.

De dichter, voortgedreven door een
gevoel van eerbied,
Bedrinkt zich aan de heilige drank,
Hij wendt zijn hoofd in vervoering ten
hemel en wankelend slurpt hij
De wijn, die men met ogen drinkt.

Je hoort twee keer het eerste couplet. De partituur daarvan is afgedrukt op de pagina hiernaast.

1p **28** Geef de term voor de specifieke manier waarop de stem wordt gebruikt.

.....

Twee noten moeten gezongen worden.

1p **29** Op welke manier heeft de componist die in de partituur aangegeven?

.....

Je hoort het eerste couplet nog twee keer.

2p **30** Welk instrument speelt partij 1? .....

Welk instrument speelt partij 2? (Let hierbij ook op de speelaanwijzingen in de partituur.)
Beantwoord daarna ook vraag 31.

.....

Deze muziek is atonaal maar niet dodecafonisch.

4p **31** Geef één argument waarom dit stuk atonaal is.

.....

Geef tevens een argument waarom het niet dodecafonisch is. Beperk je bij je antwoord tot de regels 1 en 2 (t/m nieder) van de *stem*.

.....

Van het tweede couplet is de tekst nog eens afgedrukt.

Gelüste, schauerlich und süß,
Durchschwimmen ohne Zahl die Fluten!
Den Wein, den man mit Augen trinkt,
Giesst Nachts der Mond in Wogen nieder.

Dit couplet bevat veel lettergrepen die glissando worden voorgedragen.

2p **32** Onderstreep in de tekst vijf lettergrepen waar dat het geval is. Laat 'Mond' en 'Wogen' buiten beschouwing.

Je hoort het fragment drie keer.

Je hoort vier keer de laatste regel van het tweede couplet. De eerste en de laatste noten van het ritme zijn afgedrukt.

Giesst Nachts der Mond in Wo-gen nie - der.

2p **33** Noteer het ontbrekende ritme.

Je hoort één keer couplet 2 en 3.

1p **34** Welk strijkinstrument speelt wel mee in couplet 3, maar niet in couplet 2?

.....

Bewegt

1 *pizz.*
2 *pp* *consordino*

stem
Den Weinden man mit Au-gen trinkt, giebt

5 6 7
1 *p*
2 *f* *pp*
stem
nachts der Mond in Wo - - - gen nie - der, und ei - ne

8 9 10 11
1 *pp* *arco Flage*
2 *pp*
stem
Spring - flut ü - ber - schwemmt den stil - len Ho - ri - zont.

Expressionistische kunst heeft een aantal gemeenschappelijke kenmerken, zoals zeer subjectieve, directe uitdrukking van gevoelens, doorbreking van traditionele structuren en zich afzetten tegen de schoonheidsidealen van de Romantiek.

Van het derde couplet is de tekst van regel 2 en 3 nog eens afgedrukt.

Berauscht sich an dem heiligen Tranke,
Gen Himmel wendet er verzückt
Das Haupt

2p **35** Hoe is het expressionistisch karakter in deze twee regels muzikaal getoonzet? Noem twee aspecten. Laat atonaal buiten beschouwing.
Je hoort het fragment drie keer.

1 .....
2 .....

Je hoort drie keer het hele derde couplet.
Hierin komt de muziek aan het einde tot rust.
2p **36** Geef voor deze bewering twee argumenten.
Na de muziek wordt de cd vijf minuten stilgezet.

1 .....
2 .....

No Doubt – Don't speak

De vragen 37 t/m 52 gaan over het nummer 'Don't Speak' van de groep No Doubt. Dit nummer was een hit in 1996/7.

Van de eerste acht maten van couplet 1 staat de tekst afgedrukt.

a You and me
... We used to be together
... Everyday together
... Always
... I really feel
... That I'm losing my best friend
... I can't believe this could be
... The end

2p **37** Geef voor de tekst met letters de vorm van dit fragment aan.
Je hoort het fragment drie keer.

In de laatste maten van couplet 1 wordt meerstemmig gezongen.
1p **38** Geef de technische term voor de manier waarop de zangstemmen zich overwegend ten opzichte van elkaar bewegen.
Je hoort het fragment twee keer.

.....

Je hoort één keer het refrein dat volgt op couplet 1.
Ter oriëntatie staat de tekst uit de eerste maat van het refrein afgedrukt.

$\frac{4}{4}$ don't speak I know just what you're |

2p **39** Welk percussie-instrument speelt in het refrein?

.....

Op welke tel(len) van de maat speelt dit percussie-instrument?

.....

Je hoort het refrein nog twee keer. De akkoorden die de akoestische gitaar speelt zijn dezelfde als die van het elektronisch orgel.

2p **40** Wat is het verschil tussen deze twee partijen? Ga bij je antwoord uit van het elektronisch orgel.

.....

Je hoort twee maten van het refrein twee keer.

1p **41** Welk interval is kenmerkend voor de baspartij in de tweede maat?

.....

Je hoort het tweede gedeelte van het refrein, direct gevolgd door het begin van het tweede couplet.

Het refrein en het couplet hebben een verschillend karakter.

3p **42** Beschrijf aan de hand van drie muzikale aspecten dit karakterverschil. Ga bij je antwoord uit van het couplet. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

Je hoort het fragment twee keer.

1 .....

2 .....

3 .....

Je hoort couplet 1, daarna couplet 2, en dit twee keer.

De vorm van couplet 1 kun je weergeven met: a – a – b.

1p **43** Waarin wijkt couplet 2 qua vorm af van couplet 1?

.....

cd2-track 20

Je hoort één keer een couplet dat uit drie maten bestaat.

1p **48** Welke notenwaarden worden er in de *begeleiding* gebruikt in:

de maten 1 en 2 .....

maat 3 .....

cd2-track 21

Je hoort eerst refrein 1, daarna refrein 2, en dit twee keer.

2p **49** Noem twee verschillen tussen refrein 1 en 2. Ga bij je antwoord uit van refrein 2.

1 .....

2 .....

cd2-track 22

Je hoort eerst refrein 2, daarna een gedeelte uit refrein 3, en dit twee keer.

2p **50** Op welke manier wordt de melodie in refrein 3 veranderd?

.....

Noem nog een *ander* verschil tussen refrein 2 en refrein 3.

.....

cd2-track 23

Je hoort één keer het gehele nummer.

2p **51** Maak met de letters C (couplet), R (refrein), S (solo) en B (bridge) het vormschema compleet. (Let op: couplet 3 bestaat uit slechts drie maten.)

Beantwoord daarna ook vraag 52.

Intro – ... – ...- ... – ...- ... – ...- ... – refrein overgaand in de coda

3p **52** Dit nummer wordt door de Pop-encyclopedie Oor (1999, 12e editie, pagina 163) gerangschikt onder de 'hitparadepop'.

Noem drie kenmerken uit dit nummer die deze rangschikking ondersteunen.

1 .....

2 .....

3 .....

Einde